

การสอนโดยใช้สื่อประสมในวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

■ อีระชน พลโยธา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาที่เรียนวิชาจิต 101 จิตวิทยาเบื้องต้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวความคิดของกลุกลีเอลมีโน (Gluglielmino) รวม 8 ด้าน ได้แก่ การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีความรักที่จะเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี และมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One group Pretest - Posttest Design ทดสอบก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตที่เรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น จำนวน 152 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อทำการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ ด้านมีความคิดริเริ่มและเป็นอิสระในการเรียน ด้านมีความรักที่จะเรียน และด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ส่วนด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี และด้านมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการสนับสนุนให้อาจารย์ใช้สื่อประสมในการสอนมากยิ่งขึ้น และเน้นการตั้งคำถามในการเรียนที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นและท้าทายให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาส่วนในการมอบหมายงานในวิชานั้น ควรเป็นงานที่กำหนดให้หนีลัดไปค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายยิ่งขึ้น

บทนำ

วิชาจิตวิทยาเบื้องต้น เป็นวิชาเริ่มต้นทางจิตวิทยา ซึ่งมีการประมวลความรู้ในจิตวิทยาสาขาต่างๆ รวมทั้งปัญหาและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ซึ่งในแต่ละภาคเรียนจะมีนิสิตลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมาก ทั้งใน มศว ศูนย์ประสานมิตร และ มศว ศูนย์องครักษ์ จึงต้องเรียนในห้องเรียนขนาดใหญ่ ทำให้ผู้สอนไม่สามารถดูแลเอาใจใส่นิสิตได้อย่างทั่วถึง ไม่สะดวกที่จะให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิต อีกทั้งมีปัญหาในเรื่องการจัดระเบียบในห้องเรียน ผู้สอนควบคุมลำบาก ปัญหาดังกล่าวยังส่งผลต่อวิธีการสอนซึ่งทำให้ต้องเน้นไปที่การบรรยายเนื้อหาเป็นหลัก โดยมีเอกสารประกอบการบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนนำไปท่องจำ แล้วทำการวัดผลด้วยข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งส้อมเนื้อหาที่สำคัญในการบรรยายมาถามอีกครั้ง ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในการเรียนการสอนก็มีน้อยมาก จึงเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้สอนเป็นสำคัญมากกว่าจะเน้นไปที่ผู้เรียน ผู้สอนได้ตระหนักในปัญหาในการสร้างเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาทั้งวิธีการดำเนินการสอน วิธีการตอบสนองต่อพฤติกรรมต่างๆ ผู้เรียน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้ในห้องเรียนให้แก่ผู้เรียน วิธีการหนึ่งที่สามารถทำได้คือการนำแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาใช้

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed

Learning) เป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียน มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด หลังจากนั้นจะกำหนด เป้าหมายของการเรียนรู้ รวมทั้งระบุวิธีการค้นคว้าที่จะนำสู่ความสำเร็จ จนกระทั่งสุดท้ายผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ทบทวนถึงผลสัมฤทธิ์ และความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ . 2543 : 25 อ้างอิงจาก Knowles. 1975. Self-directed learning : a guide for learners and teachers) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรทั้งหลาย เช่น การอ่านด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการเข้ากลุ่มเพื่อทบทวนความรู้ การฝึกปฏิบัติงานกิจกรรมการเขียนเพื่อรายงานผลการเรียน เป็นต้น บทบาทของผู้สอนที่มี ประสิทธิภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การสนทนากับผู้เรียน การเสนอแนะแหล่งและสื่อการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ การส่งเสริมการคิดอย่างพินิจพิเคราะห์ เป็นต้น สถาบันการศึกษาจำนวนมาก พยายามหาทางสนับสนุนวิธีการศึกษาด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้ระบบเปิด (Open Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล เปิดสอนรายวิชา และการจัดโปรแกรมการเรียนด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2543: 25) ซึ่งในการจัดการดังกล่าว สื่อประสม (Multimedia) จัดเป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะช่วยทำให้เกิดประสิทธิภาพ สื่อประสมเป็นการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อนำเอาข้อความ ภาพ และเสียง ในรูปแบบต่างๆ มาผสมผสานกัน รวมทั้งควบคุมการแสดงผลของสื่อเหล่านั้น โดยโปรแกรมสั่งงานคอมพิวเตอร์ ให้การแสดงผลของข้อความภาพ และเสียงพร้อมๆ กันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

นอกจากนี้ อาจใช้อุปกรณ์อื่นๆ ร่วมด้วยก็ได้ เช่น สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสไลด์ประกอบเสียง เป็นต้น การสอนโดยใช้สื่อประสมจึงมีชีวิตชีวา และดึงดูดความสนใจของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น สื่อประสมที่ทำงานบนคอมพิวเตอร์นั้นมีทั้งที่นำแผ่นดิสก์หรือแผ่นซีดีรอมที่บันทึกข้อมูลมาเล่นบนเครื่องคอมพิวเตอร์แบบเครื่องเดียว (Stand alone) จนถึงการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เป็นระบบเครือข่ายเล็กๆ หรือ LAN (Local Area Network) และพัฒนาจนกระทั่งใช้งานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบเว็ลด์ไวด์ เว็บ (World Wide Web หรือ WWW) ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งความรู้มหาศาลและเปิดกว้างสำหรับทุกๆ คน ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ในวงการศึกษาอย่างยิ่ง ดังเช่น สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดทำโปรแกรมที่เป็น Open Source ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนาและเผยแพร่ให้ผู้อื่นนำไปใช้งานได้ เพื่อให้บริการแก่ประชาคมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชื่อว่า ATutor ซึ่งใน ATutor นั้น ผู้สอนสามารถจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาการทดสอบ ข้อมูลสถิติต่างๆ ของผู้เรียนและอื่นๆ ส่วนผู้เรียนก็สามารถใช้เครื่องมือ เช่น Communication Tools เป็นส่วนที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นสื่อกลางเพื่อติดต่อกับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่นๆ โดยผ่าน ATutor Message Box, Forum (Web board) และ Chat หรือ My Tracker เป็นส่วนที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปดูข้อมูลสถิติของตนเกี่ยวกับการเรียนการสอนของตนได้ ATutor จึงเป็นระบบที่ใช้งานง่าย มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกสำหรับผู้ดูแลระบบ ผู้สอน และผู้เรียนค่อนข้างครบถ้วน (ชนิษฐา รุจิโรจน์. 2546 : 1)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่าการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมใน

กิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งที่ใช้กับคอมพิวเตอร์แบบเดี่ยว (stand alone) ประกอบการบรรยายและอภิปรายในชั้นเรียนและแบบที่ผ่านอินเทอร์เน็ต ใน ATutor ที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเว็บ จะช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น มีความสนุกสนานเพลิดเพลินต่อการเรียน มีแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการค้นคว้า ทบทวน และประเมินผล การเรียนด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้ รู้จักรับผิดชอบและควบคุมตนเองให้มีความมานะบากบั่นต่อการเรียนรู้ สร้างเสริมพฤติกรรมใฝ่รู้ให้แก่ผู้เรียน สิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีที่ควรมีอยู่ในตัวบุคคลทุกคน ที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตที่เรียนวิชาเบื้องต้นก่อนและหลังการเรียนการสอนด้วยสื่อประสม

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากร

ในการศึกษาคั้งนี้ประชากรคือ นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 กลุ่ม B01

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาคั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 กลุ่ม B01 จำนวน 152 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การสอนโดยใช้สื่อประสม

ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการคือ

1. การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน
2. เชื่อกันว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้
3. มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้
4. มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง
5. มีความรักที่จะเรียน
6. ความคิดสร้างสรรค์
7. การมองอนาคตในแง่ดี
8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. การสอนโดยใช้สื่อประสม (Teaching Through Multimedia) หมายถึง การเรียนการสอนโดยการนำวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ สไลด์ ฟิล์มสตริป รูปภาพ ของตัวอย่าง หุ่นจำลอง หนังสือ เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วเลือกมาประกอบกัน โดยผ่านกระบวนการทางคอมพิวเตอร์ซึ่งมีโปรแกรมควบคุม เพื่อใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

2. คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำ

ตนเอง (Self-Directed Learning) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 ด้าน ได้แก่

2.1 การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน (Openness to Learning Opportunities) ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ชอบศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติเตียนในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำ ความเข้าใจในเรื่องที่ยากๆ

2.2 เชื่อกันว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ (Self Concept as an Effective Learner) ได้แก่ ความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการที่จะเรียน เมื่อตัดสินใจเรียนแล้ว สามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้ แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อใดที่จะเรียน สามารถหาวิธีต่างๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ๆ มีความสุขกับการแก้ปัญหาที่ยากๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะไปหาได้จากที่ไหน

2.3 มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and Independence in Learner) หมายถึง ความไม่ทอดทิ้ง แม้จะไม่เข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะที่เรียน ไม่มีปัญหาในการทำความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

2.4 มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีความเชื่อว่าการคิดอยู่เสมอว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไร เป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาด้วยตนเอง

2.5 มีความรักที่จะเรียน (Love of Learning) ได้แก่ ความชื่นชมต่อบุคคลที่ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากกว่านี้ มีความสนุกสนานในการค้นคว้า และมีความกระหายในการเรียนรู้

2.6 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ได้แก่ ความคิดที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ดีสามารถหาแนวทางในการเรียนสิ่งใหม่ๆ ได้หลายทาง

2.7 การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the Future) ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดเรื่องในอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายและรู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่มเติม

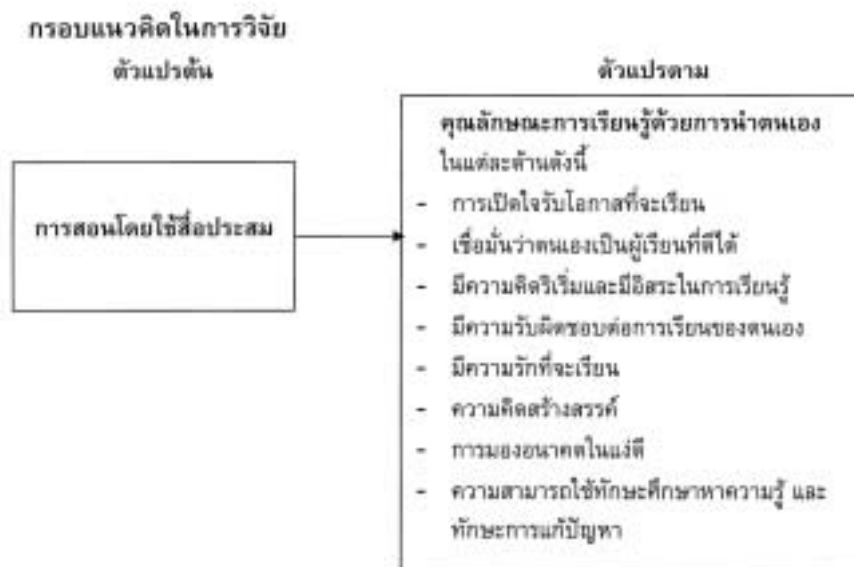
2.8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาคหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skill Problem - Solving Skills)

ได้แก่ มีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟัง การจำ มีความสนุกกับการแก้ปัญหา และคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้ ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมในการวิจัย จึงไม่มีการเปรียบเทียบกันระหว่างการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม กับการเรียนการสอนแบบปกติหรือการสอนที่เน้นการบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้ไม่สามารถบอกได้ว่าประสิทธิภาพการเรียนการสอนแบบใดดีกว่า อย่างไรก็ตาม จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคาดว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อประสม จะมีคุณลักษณะในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นสมมติฐานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

นิสิตที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อประสมมีคุณลักษณะในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงขึ้นโดยรวมและในแต่ละด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามความพร้อมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ สุนทร สุทองหล่อ (2542) ที่ปรับปรุงมาจาก SDLRS (Self - Directed Learning Readiness Scale) Form A ของ ลูซี่ แมตเซน กลูกลีเอลมีโน (Lucy Madsen Guglielmino) มีข้อความจำนวน 65 ข้อ และได้ใช้ในการเก็บข้อมูลนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (สุนทร สุทองหล่อ, 2542) ค่าความเชื่อมั่นจากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความ เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.50-5.00 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.50-3.49 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00-2.49 หมายความว่า นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในระดับต่ำ

2. แผนการสอน วิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น ซึ่งทำการสอนโดยใช้สื่อประสม ดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อประสมเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนการสร้างแผนการสอน วิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพของผู้เรียน

2.2 นำแผนการสอน วิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One group Pretest - Posttest Design

แบบแผนการทดลองแบบ One group Pretest - Posttest Design คือ

ทดสอบก่อน → ทดลองโดยการสอนโดยใช้สื่อประสม → ทดสอบหลัง

2. วิธีการดำเนินการทดลอง ก่อนดำเนินการเรียนการสอนวิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น ผู้วิจัยให้นิสิตตอบแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

3. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนให้แก่ นิสิตตามเค้าโครงรายวิชาและแผนการสอน วิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น ซึ่งทำการสอนโดยใช้สื่อประสม

4. ภายหลังเสร็จสิ้นการสอนในบทที่ 12 ซึ่งเป็นบทสุดท้าย ผู้วิจัยให้นิสิตตอบแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองชุดเดียวกับฉบับก่อนทดลอง แล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามดังกล่าวไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสมทั้งในด้านรวมและในแต่ละด้าน ทั้ง 8 ด้าน โดยใช้สถิติ T - Test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาที่เรียนวิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 สรุปได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน
2. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน
3. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดี ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีความรักที่จะเรียนก่อน และหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีความคิดสร้างสรรค์และหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านมองอนาคตในแง่ดี ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

9. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่า จากที่ได้ทำการวัดก่อนการทดลองพบว่า นิสิตมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.44$) ภายหลังการทดลอง จึงพบว่า นิสิตมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองโดยเฉลี่ยมากกว่าเดิมเพียงเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.48$)

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

2.1 ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน ได้แก่ ความสนใจในการเรียน ความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ขอบศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติติงในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ยากๆ ผลการวิจัยที่ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้แม้ว่าหลายๆ ฝ่าย จะให้การยอมรับว่าการสอนโดยใช้สื่อประสมทั้งแบบ ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนได้จริง ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของ กนกวรรณ จันทร์สว่าง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาระดับความคิดเห็น ความพร้อม การยอมรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) และความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขต กรุงเทพมหานคร กับตัวแปรด้านสภาพของอาจารย์ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และด้านความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวง

มหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีความคิดเห็นด้านการรับรู้คุณลักษณะและด้านประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบ e-Learning ในระดับเห็นด้วยมาก และการยอมรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แต่ที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานนั้นอาจเป็นไปได้ว่าผู้เรียนที่เรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น ซึ่งเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่กำลังเริ่มปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา จึงยังไม่คุ้นเคยและขาดความมั่นใจเกี่ยวกับการใช้ e-Learning ซึ่งพอที่จะวัดได้จากจำนวนผู้ใช้ที่ลงทะเบียนเข้าไปใช้งานใน ATutor ซึ่งเข้ามามีเพียง 40 User แต่ส่วนหนึ่งก็ได้เข้าไปใช้งานใน User "guest" ที่ผู้วิจัยได้แนะนำผู้เรียนในตอนแนะนำรายวิชา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการทดลองใช้ ซึ่งจากสถิติการใช้งานนั้น เดือนกรกฎาคม มีผู้ใช้งานทั้งสิ้น 107 คน คิดเป็น 3.5 คนต่อวัน เดือนสิงหาคม มีผู้ใช้งานทั้งสิ้น 180 คน คิดเป็น 5.8 คนต่อวัน เดือนกันยายน มีผู้ใช้งานทั้งสิ้น 78 คน คิดเป็น 2.6 คนต่อวัน เดือนตุลาคม มีผู้ใช้งานทั้งสิ้น 36 คน คิดเป็น 1.2 คนต่อวัน ซึ่งจากสถิติที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ายังมีจำนวนไม่มากเท่าควร งานวิจัยที่ช่วยยืนยันได้น่ามีนิสิตมีทัศนคติที่ไม่แน่ใจต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ คือ งานวิจัยของ รัชตะวัน วรดิษฐ์ วงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ทั้งโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านของอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยจำแนกตามสภาพและสาขาวิชากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่

อาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปีการศึกษา 2540 จำนวน 442 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับทักษะของอาจารย์และนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ ที่มีต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะในด้านเนื้อหาวิชาด้านเทคนิค ด้านเครื่องมือ ด้านอาคารสถานที่และด้านวัสดุ ก็อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ตามลำดับ ส่วนระดับทักษะของนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ ที่มีต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะต่อการจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ด้านบุคลากรด้านเนื้อหาวิชา ด้านเทคนิค ด้านเครื่องมือ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุ อยู่ในระดับไม่แน่ใจ ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ ได้แก่ความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการที่จะเรียนเมื่อตัดสินใจเรียนแล้ว สามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้ แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อใดที่จะเรียนสามารถหาวิธีต่างๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ๆ มีความสุขกับการแก้ปัญหาที่ยากๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะไปหาได้จากที่ไหน ผลการวิจัยที่ปรากฏว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ พิจารณาได้จากบทเรียน ATutor ที่มีผู้เข้าไปใช้งานเกือบทุกวัน โดยเฉพาะในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ทั้งเข้าไปสืบค้นเนื้อหาที่อาจารย์บรรยายในชั้นเรียน และเข้าไปทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผล

การเรียนรู้ของตนเอง ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ลำเนียง ศิลป์ประกอบ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 อำเภอต่างจังหวัด สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 64 คน ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเอง ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนความรับผิดชอบในการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 เช่นกัน

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ หมายถึง ความไม่ทอดถอย แม้จะไม่เข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะที่เรียน ไม่มีปัญหาในการทำ ความเข้าใจจากการอ่านและสามารถทำงานด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี ผลการวิจัยที่ปรากฏว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้สอนโดยตั้งคำถามให้นิสิตได้ช่วยกันอภิปรายเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนในการทำแบบฝึกหัด

คำถามท้ายบทนั้น ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามที่เปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นของตน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นิสิตได้มีคิดริเริ่มและมีอิสระที่จะค้นคว้าอย่างเต็มที่ โดยปราศจากการบังคับผลการวิจัยที่มีลักษณะคล้ายกัน คือ งานวิจัยของ มาสรีน จันทงาม (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการใฝ่รู้ และความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นวิจัย พบว่า การใฝ่รู้ของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นวิจัย หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

ด้านมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีความเชื่อว่าการคิดอยู่เสมอว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไร เป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาดูด้วยตนเอง ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่า จากที่ได้ทำการวัดก่อนการทดลองพบว่า นิสิตมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.905$) ภายหลังการทดลองจึงพบว่า นิสิตมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองโดยเฉลี่ยมากกว่าเดิมเพียงเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.908$)

6. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านมีความรักที่จะเรียนก่อน และหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีความรักที่จะเรียน ได้แก่ ความชื่นชมต่อบุคคลที่ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากกว่านี้ มีความสนุกสนานในการค้นคว้า และมีความกระหายในการเรียนรู้ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้ เนื่องจากนิสิตยุคปัจจุบัน มีความต้องการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนค่อนข้างสูงดังเช่นงานวิจัยของไพรัตน์ สุนทรวิทย์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาใช้บริการอินเทอร์เน็ตในเรื่องของการบริการสืบค้น ข้อมูล World wide Web มากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้งานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) ซึ่งสอดคล้องกับ อริยา เรียงจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความต้องการเพิ่มเติมในการใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองคือระบบอินเทอร์เน็ต และการจัดบริเวณเพื่อบริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในชีวิตรจริงทางวิชาชีพ ดังนั้น การที่ผู้วิจัยใช้สื่อประสมในการเรียนการสอนทั้งภาพยนตร์ สารคดี ภาพนิ่ง และ การเรียนการสอนผ่านเว็บ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น

7. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ดี สามารถหาแนวทางในการเรียนสิ่งใหม่ๆ ได้หลายทาง ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในการเรียนการสอนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น ผู้สอนได้นำเสนอสื่อประสมหลายแบบที่มีส่วนช่วยผู้เรียนในการเรียนรู้ และเพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เรียนว่าความรู้มีได้มีอยู่แค่ในห้องเรียนและในตำราเท่านั้น แต่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวได้อย่างมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับ รจนา คำนิ้งผล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 76.68 และความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยในองค์ประกอบด้านเนื้อหา การเรียบเรียงความคิด การใช้ถ้อยคำ การใช้ไวยากรณ์ กลไกทางภาษา

สูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

8. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านมองอนาคตในแง่ดีก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

การมองอนาคตในแง่ดี ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดเรื่องในอนาคต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายและรู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรเพิ่มเติม ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่า ก่อนการทดลองได้ทำการวัดนิสิต พบว่า นิสิตมีการมองอนาคตในแง่ดีโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.74$) ภายหลังการทดลอง จึงพบว่า นิสิตมีการมองอนาคตในแง่ดีโดยเฉลี่ยมากกว่าเดิมเพียงเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.8$)

9. เปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้านมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม ไม่แตกต่างกัน

ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา ได้แก่ มีทักษะในการอ่าน การเขียน การฟัง การจำ มีความสนุกกับการแก้ปัญหา และคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ ในการสอนกลุ่มใหญ่ ผู้สอนไม่อาจเข้าไปให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เมื่อผู้เรียนมีปัญหากจากการทำแบบฝึกหัดแต่ขาดการชี้แนะ อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย อย่างไรก็ตาม หากผู้สอนสามารถดูแลนิสิตได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

คาดว่า การสอนโดยการใช้สื่อประสมสามารถพัฒนาในด้านทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหาได้ ดังเช่น งานวิจัยของ รัตนา กุลประยงค์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมเทคโนโลยีพื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนหนองรีมงคลสุทนต์ อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ทักษะในการแก้ปัญหาหลังการใช้ชุดกิจกรรมเทคโนโลยีพื้นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้ชุดกิจกรรมเทคโนโลยีพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ จริภา หนูน้อย (2533 : บทคัดย่อ) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบ แก้ปัญหาที่ใช้สื่อประสมกับการสอนตามคู่มือครู แนวการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้สื่อประสม กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนแบบแก้ปัญหาตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ประอรรถัน วัจนะรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินดิเคท การสอนแบบซินดิเคทที่ใช้สื่อประสมและการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา

เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนแบบซินดิเคท กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนแบบการสอนซินดิเคทที่ใช้สื่อประสม กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนทั้งสามกลุ่มมีความแตกต่างกัน และเมื่อทำการเปรียบเทียบพหุคูณของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคู่โดยวิธีการของเซฟพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบซินดิเคท กับการสอนแบบซินดิเคทที่ใช้สื่อประสม มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน การสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู และการสอนแบบซินดิเคทที่ใช้สื่อประสมกับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน และพัฒนาการของความสามารถของความสามารถในการแก้ปัญหาของทั้งสามกลุ่มหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ผลของการสอนโดยการใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้แก่บัณฑิตที่เรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ด้านเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีด้านมีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียน ด้านมีความรักที่จะเรียนก่อน และด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ก่อนการทดลองแตกต่างจากหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ส่วนคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน ด้านมีความรับผิดชอบ

ชอบต่อการเรียนของตนเอง ด้านมองอนาคตในแง่ดี ด้านมีทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา ก่อน และหลังการสอนโดยใช้สื่อประสม พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า แม้ผู้วิจัยจะหาวิธีการที่จะแก้ปัญหาทางการเรียนและส่งเสริมคุณลักษณะทางการเรียนที่ดีให้แก่ นิสิต และพบว่านิสิตได้รับการพัฒนาคุณลักษณะในหลาย ด้านสูงขึ้น แต่ยังพบว่า นิสิตยังมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวม และในหลายๆด้าน ไม่แตกต่างไปจากก่อนที่จะได้รับการเรียนการสอน ส่วนคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ซึ่งนับว่ายังไม่เพียงพอสำหรับการเรียนในระดับอุดมศึกษา ที่ต้องเน้นการพึ่งพาตนเองในการเรียนเป็นหลัก จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. สนับสนุนให้อาจารย์ใช้สื่อประสมในการสอนมากยิ่งขึ้น เพราะการสอนโดยใช้สื่อประสมช่วยพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้แก่ผู้เรียนหลายด้านด้วยกัน เช่น ผลิตสื่อการสอนผ่านเว็บให้มากขึ้น เนื่องจากเมื่อเข้าไปสำรวจในเว็บ ATutor ซึ่งเป็นการเรียนการสอนผ่านเว็บที่สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า วิชาที่บรรจุเนื้อหาลงใน ATutor มีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนวิชาที่ทำการเปิดสอน

2. อาจารย์ควรมอบหมายงานซึ่งเป็นงานที่กำหนดให้นิสิตไปค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลภายนอก

ให้มากขึ้น งานที่มอบหมายนั้นควรเป็นงานที่นิสิตต้องแก้ปัญหา เพื่อเป็นการท้าทายสติปัญญาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ นิสิต

3. มอบหมายงานที่เน้นให้นิสิตได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจิตวิทยาจากข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน บทภาพยนตร์ สารคดี ฯลฯ เพื่อฝึกให้นิสิตได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มากกว่าที่จะจำเนื้อหาจากตำรา มาใช้สำหรับการสอบเท่านั้น

4. ควรจัดให้มีระบบการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียน เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนให้แก่ นิสิต แต่เนื่องจากนิสิตที่เรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้นเป็นนิสิตกลุ่มใหญ่ จึงเป็นปัญหาแก่ผู้สอน ดังนั้น ควร มีระบบที่สะดวกและทันสมัยช่วยรองรับการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนของนิสิต เช่น จัดให้มีผู้ช่วยสอนช่วยจัดการห้องเรียนและวินัยในชั้นเรียน แทนที่จะเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนเพียงคนเดียว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการสอนหลายๆแบบเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนสำหรับนิสิตกลุ่มใหญ่

2. ควรศึกษาหาวิธีที่จะจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตที่เรียนกลุ่มใหญ่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความมีวินัยในชั้นเรียน

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ จันทร์สว่าง. (2545). **ความคิดเห็นความพร้อมและการยอมรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). **นวัตกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2540). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ชนิษฐา รุจิโรจน์. (2546). **ATutor : An Open Source LMS.** สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จริภา หนูน้อย. (2533). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้สื่อประสมกับการสอนแบบแก้ปัญหาตามคู่มือแนวการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา .** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิระพันธ์ เดมะ. (2546, ตุลาคม). **องค์ประกอบสำคัญในการออกแบบและการใช้ e-Learning อย่างมีคุณภาพ.** วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 15(2) : 133-145.
- จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2544). **รายงานการวิจัยเรื่องผลของการเรียนบนเครือข่ายต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการใช้เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชม ภูมิภาค. (2542, กันยายน). **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา.** สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 18 : 62-67.
- ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์. (2544). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษานอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษิณา สวานานนท์. (2539). **พจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์สำหรับผู้ปฏิบัติงาน.** กรุงเทพฯ : ดวงกลมสมัย.
- บุญศิริ อนันตเศรษฐ. (2544). **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ ค.ต. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประกิตศรี เผ่าเมือง. (2546). การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์ทฤษฎีระดับ. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสิทธิ์ มูขอ. (2543). การสำรวจทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองจากการใช้สื่อการเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากการพึ่งตนเอง). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ประอรรัตน์ วัจนะรัตน์. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถ ในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินดิเคท การสอนแบบซินดิเคทที่ใช้สื่อประสม และการสอนตามคู่มือครู. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยาพร คัมภีร์พงศ์. (2539). ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริงที่มีต่อความรับผิดชอบด้าน การเรียนของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อีเทค) จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรี มะแสงสม. (2543). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิทักษ์ อักษร. (2540). ลักษณะการเรียนรู้โดยการนำตนเอง ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิศมัย สุกัทรานนท์. (2536). การใช้เทคนิคให้ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นครูเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ไพรัตน์ สุนทรวิทย์. (2545). การศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2547, มีนาคม). ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก www.vod.msu.ac.th/503860/Activity4__2.html ธันวาคม 2, 2547.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2543). การผลิตชุดสื่อประสมการศึกษาไร้พรมแดนโครงการการศึกษาไร้พรมแดน มหาวิทยาลัยสุรนารี [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://borderless.sut.ac.th/wbi/borderless/detail.php> ธันวาคม 2, 2547.

- มาสริน จันทงาม. (2543). **ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นวิจัยต่อการใฝ่รู้และความสามารถในการคิด
วิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.** วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รจนา คำนึ่งผล. (2542). **ผลของการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการ
เขียนความเรียง ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชตะวัน วรดิษฐ์วงษ์. (2540). **การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). **ศัพท์คอมพิวเตอร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิภาดา วัฒนนามกุล. (2544). **การพัฒนากระบวนการเรียนด้วยตนเองสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาชีพสาธารณสุข.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน).** ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. (2545). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต คณะ
สัตวแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- หฤทัย อัจจุ. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความ
สามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา).** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริน โรจนสรโรช. (2545, ม.ค. - มิ.ย.). **การเขียนบทสื่อประสม.** รั้งลิตสารสนเทศ. 8(1) : 39-41
- ศิริพจน์ มะโนดี. (2544). **ผลของการจัดการสอนบนเว็บ เรื่องการนำทฤษฎีการพยาบาลมาใช้ในการดูแลสุขภาพของ
บุคคล ต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาพยาบาล.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา).** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร กุลสิริสวัสดิ์. (2537). **ระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัย เกษตรกรรม
กรมอาชีวศึกษา.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2542). **รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูเด็กของคนไทยซึ่งมีผลต่อการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล.
- สรรรักษ์ ห่อไพศาล. **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนผ่านเว็บวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรี
นรู้ของผู้เรียน.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

- สุนทร สุทองหล่อ.(2542) **คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต**. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ . (2543, ตุลาคม). **การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง**. สารานุกรมศึกษาศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 21:25-29.
- โสภระวี นักรบ. (2543). **ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต โดยวิธีการ ค้นพบแบบแนะนำและไม่แนะนำ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลำเนียง ศิลป์ประกอบ. (2540). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน วิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อริยา เรียงจันทร์. (2544). **ปัญหาและความต้องการในการใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ**. ปรินญานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ แสงรัศมี. (2543). **ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังสุรีย์ พุ่มชา. (2542). **ผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบเผชิญความจริง ที่มีต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี ชาทิกิตติสาร. (2542). **การพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

Boyer, Naomi R. and Patricia A. Maher. (2004). **Prior Knowledge, SDL Readiness, Curiosity and Learning Performance**. International Journal of Self-directed Learning. 1 : 18)

Candy, P.C. (1991). **Self-Direction for Lifelong Learning : A Comprehensive Guide to Theory and Practice**. San Francisco : Jossey-Bass. Guglielmino L. M. (1977). Development of the Self-directed Learning readiness Scale. Doctoral Dissertation, University of Georgia.

- Grey, R.D. (1986, October). **A Study of the use of the Self-Directed Learning Readiness Scale as Related Organization Variables**, Dissertation Abstracts International-A. 46(12) : 3571.
- Hammond M. and Collins R. (1991). **Self-Directed Learning : Critical Practice**. London : Kogan Page.
- Knowles, S. (1975). **Self-Directed Learning : A Guide for Learners and Teachers**. Chicago Association Press.
- Piskurich G.M. (1993). **Self-Directed Learning : A Practical Guide to Design, Development, and Implement**. San Francisco : Jossey-Bass. Skager, Rodney. (1978). **Lifelong Education and Evaluation Practice**. Oxford : UNESCO Institute for Education.
- Raynolds, Michael Merle. (1986, June). **Self-Directedness and Motivation Orientation of Adult Part Time Students at Community College**, Dissertation Abstracts International-A. 46(12) : 3571.